

zők csupán saját eredményességükre törekszenek, mint ha összefognak.

A könyv harmadik részében aztán a racionális és nem racionális gondolkodás dilemmáját vizsgálva megismerkedhetünk a kvantummechanika értelmezési buktatóival, s megtudhatjuk, hogy miben hasonlít *Heisenberg* elméletének híres példázata – amelyre a fizikusok a *Schrödinger macskája* kifejezéssel utalnak – a szeret-nem szeret játékhoz.

Végül a könyv utolsó fejezetében azt is megtudhatjuk, hogy miről is olvastunk eddig. A szerző pszichológiai tanulmányai legfőbb tanulságának azt tartja, hogy sokfélék vagyunk. Továbbá azt, hogy *bizonyos* lélektani kísérletek szerint mégis mennyire egyformák vagyunk. A könyv pedig, mint megtudhatjuk, végül is – többek között – arról szól: „hogyan fér össze egymással ez a két tanulság.”

Mérő László könyvét mind témája, mind felépítése, példái, nyelvezte alap-

ján csak dicsérni lehet. Aki elolvassa, az bizonyára azzal a jóleső érzéssel teszi le, amellyel bármely jó könyvet vagy akár egy szép verset olvasás után visszatehettünk a könyvespolcra: ismét okosabbak lettünk, egy kicsit többet tudtunk meg arról, hogyan működik a világ: bennünk és kívülünk.

A könyvet a Tercium Kiadó jelentette meg, és pedig minden szempontból profi módon: a kötet borítója, illusztrációi, tördelése, formátuma, a név- és tárgymutató olyan műgonddal készült, amilyenre a magyar könyvkiadásban, különösen az elmúlt években, csak igen kevés példát találunk.

Mérő László: *Mindenki másképp egyforma*. Tercium Kiadó, Bp. 1996.

Andor Csaba

Közoktatási szakértők könyve

A szakértő nem születik (legfeljebb több-kevesebb adottsággal, hajlammal rendelkezik), hanem azzá válik: tapasztalatszerzés, tanulás útján speciális tudástöbbletre tesz szert. E tanulási folyamatban minden lehetőség, alkalom, forma figyelmet érdemel. Ha ez a lehetőség könyv, s e könyv friss, újszerű, elméletigényes, ugyanakkor gyakorlatközpontú, akkor különösen számíthat a közérdeklődésre. A recenzens ilyen munkáról tudósít az alábbiakban.

A magyar közoktatás olyan fejlődési periódusba jutott, amikor – jobb működése érdekében – nem nélkülözheti a rendszeres szakértői közreműködést. A közoktatási intézmény fenntartói bizonyos esetekben (pl. pedagógiai program véleményezése, az intézmény egészét érintő szerkezeti átalakítás, tagozatbővítés vagy -szűkítés, a képzési profil megváltoztatása) kötelesek szakértőt igénybe venni, más esetekben (pl. vezetői pályázatok véleményezése, hatékonyságvizsgálatok, hatástanulmányok, konfliktusok esetén) pedig igénybe vehetnek független, külső szakértőt. A fenntartón kívül szakmai el-

lenőrzést indíthat a közoktatási intézmény vezetője is az intézményben végzett nevelő- és oktatómunka, illetve egyes alkalmazottak munkája színvonalának értékelése céljából. Sőt, az intézmény alkalmazottja is kérheti saját munkájának külső szakértő által történő értékelését.

De hol vannak ezek a külső szakértők? Nevük, adataik, szakterületük már olvasható az első *szakértői névjegyzékben*. E kör – akkreditálását követően – nyilván tovább bővül. Vannak, s lesznek tehát szakértők. De a feladat sokaknak nagyon is új: rengeteg a tanulnivaló. Ezért hiánypótló (*Szebenyi Péter–Mezei Gyula Szakértők –*

szaktanácsadók módszertana című munkája mellett) a kiváló pedagógiai szakíró, *Benedek István* kézikönyve a közoktatási szakértőkről.

Az elegáns kivitelű, könnyen forgatható-tanulmányozható kézikönyv hét nagyobb fejezetből áll. Szól a szakértői tevékenység jellemzőiről (preventív, orientatív, konzultatív, innovatív stb.); a szakértői tevékenység törvényi bázisáról; a szakértővel szemben, illetve a szakértőnek önmagával szemben támasztandó követelményekről; a pedagógiai programok intézményi (óvodai, iskolai, kollégiumi) sajátosságairól; a szakértői tevékenység módszereiről, mérési, vizsgálati technikákról; a jelentésfajták formai és tartalmi kritériumairól, s végül – *Pócze Gábor* tolmácsolásában – a pedagógiai programkészítésben lehetséges alkuváltozatokról, a szakértői véleményezés mibenlétéről, a fenntartói ellenőrzésről, valamint a szakértő kiválasztásáról.

A szakmunka értékét növeli a használt fogalmak, szavak magyarázó jegyzéke, a közoktatással kapcsolatos országos és megyei intézmények, szakmai szervezetek, társaságok, szövetségek, kamarák címjegyzéke és a bőséges irodalomjegyzék.

Benedek István kézikönyve sok új gondolatot, ismeretet, segítséget kínál az

érintett személyeknek és intézményeknek. Figyelme térben és időben minden lényeges összefüggésre kiterjed. A módosított közoktatási törvényből adódó feladatokat úgyszólván naprakészen bontja ki. Csokorba szedi a szakértői tevékenység kvalifikációs jellemzőit. Számba veszi a pedagógiai program vizsgálatának szempontjait.

Növeli a munka értékét a bravúros szerkesztés. (Kivéve *Pócze Gábor* igen tanulságos tanulmányának függetlenszerű elhe-

lyezését, ugyanis szerves egybeépítés érdemelt volna!) Logikus a kifejtés, érthető a könyvbéli fogalmazás. Remekül tagolt a mondanivaló, ezáltal nagyon jól áttekinthetőek az egyes fejezetek, alfejezetek és bekezdések. Ugyanezt a célt szolgálják az eltérő – kiemelést eredményező – betűtípusok.

A szemléletességet szolgálja a könyvben található kilenc ábra.

Benedek István: Közoktatási szakértők kézikönyve. – Pócze Gábor: Az iskolafenntartók feladatai és a közoktatási szakértők. Országos Közoktatási Intézet, Bp. 1996.

Bernáth József

A szakmunka értékét növeli a használt fogalmak, szavak magyarázó jegyzéke, a közoktatással kapcsolatos országos és megyei intézmények, szakmai szervezetek, társaságok, szövetségek, kamarák címjegyzéke és a bőséges irodalomjegyzék.